

Kastekeskustelua maailmalta eli langanpäitä jatkokäytöskentelyyn

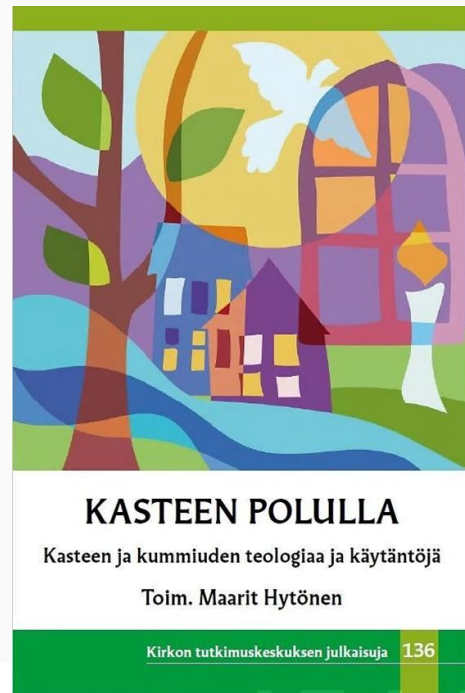
Jyri Komulainen

26.10.2021

KIRKKOHALLITUS⁺

Tämän luennon kulku

- Aluksi kastetutkimukseni keskeisin, jopa yllättävä tulos
- Lopuksi muutama avautunut polun pää, johon ei ollut resursseja tässä tutkimuksessa tarttua

Luterilaisuus ei pysty kasteen(kaan) kohdalla ottamaan myönteisesti haltuun uskonnollista symboliikkaa

- Luterilaisuus syntyi *kristikunnassa*, eivätkä reformaattorit tunteneet empiirisesti maailman uskontoja: – siksi lähtökohtana dogmaattinen olettaus, että Jumalalta ei osata odottaa ”rakkautta ja hyviä lahjoja” kristikunnan ulkopuolella (ks. Komulainen 2016)
- Vesi saa sakramentaalisen merkityksensä vain Jumalan sanan kautta
- Tunnustuskirjoista puuttuvat ”kaikki lausumat veden symbolisista ominaisuuksista tai mahdollisuuksista, kuten myös keskustelu sellaisesta symbolis-kuvaannollisesta merkityksestä, jonka upottaminen luonnollisena prosessina voisi omata jo itsessään.” (Edmund Schlink)

Veden vähämerkityksettömyys pysyvä teema suomalaisessa luterilaisuudessa tähän päivään asti

- Kristinoppi 1948 ei mainitse vettä lainkaan kastetta koskevassa osiossa
- Katekismus 1999, § 34, toteaa kasteveden olevan "*tavallista, puhdasta vettä*", joka Jumalan sanaan liitettyä on "*pelastavaa vettä*"
- Mutta uskontotieteellisesti katsoen vesi sisältää jo itsessään vahvaa symboliikkaa
 - ✓ "Vesi, sinä olet kaikkien asioiden ja kaiken olemisen lähde" (Bhavisyottara-purana)
 - ✓ "Enkeli näytti minulle elämän veden virran, joka kristallinkirkkaana kumpuaa Jumalan ja Karitsan valtaistuimesta." (Ilm. 22:1)
- Vrt. myös Franciscuksen *Laudato Si'* (2015):
 - ✓ "Koko materiaallinen universumi puhuu Jumalan rakkaudesta, hänen suunnattomasta tunteestaan meitä kohtaan. Maaperä, vesi, vuoret: kaikki on ikään kuin Jumalan hyväilyä."

1. polun pää: Jeesuksen kaste kasteteologian lähtökohdaksi

- Anna Karin Hammar: *Skapelsens mysterium, Skapelsens sakrament. Dopteologi i mötet mellan tradition och situation*, diss. Uppsala 2009.
- Kasteen tulkitseminen Jeesuksen kasteesta käsin -> Hengen ja elämän lahja (vrt. paavalilainen kasteteologia)
- Kaksi näkökulmaa:
 - 1) "En noakidisk tolkningsväg": kaste kaiken elämän ja koko ihmisyiden kommuunioon
 - 2) "En sinaitisk tolkningsväg": kaste kirkkoon Jeesuksen Kristuksen kommuunioon palvelemaan koko ihmiskuntaa ja luomakuntaa-> Kastettu ei vapautettu niinkään perisyntin syyllisyydestä kuin varustettu kohtaamaan elämän ja yhteiskunnan tuhovoimat

Baptism of Jesus II, Dr. He Qi (China/USA)

2. polun pää: Pyhän Hengen toiminta kirkon ulkopuolella ja kaste "sinettinä" Jeesus-liikkeeseen

- Ekumeenisessa teologiassa korostetaan nykyään laajasti, että Hengen toiminta ylittää kirkon rajat (ks. esim. Gerald O'Collins SJ: *Salvation for All. God's Other People*, 2008.)
- Kirkon empiiriset rajat näyttäisivät sulkevan sisäänsä sellaisiakin, jotka eivät ole kastettuja: esim. Intian Kristus-*bhaktat*
- Intian katoliset teologit ovat tulkinneet siksi kasteen "sinetöivän tulemisen mukaan Jeesus-liikkeeseen". Koska on myös heitä, jotka ovat "sitoutuneet Kristukseen mutta jostain vakavasta syystä eivät ota vastaan kastetta peläten sen johtavan vieraantumiseen omasta yhteisöstä", tulee harkita eukaristisen jakamisen ulottamista myös heihin. -> Näin Intiassa päädytty pohtimaan mahdollisuutta, että kasteen sijasta eukarista olisikin initiaatoriitti kristilliseen kirkkoon. (ks. esim. Jose Kuttianimattathil SDB: *Practice and Theology of Interreligious Dialogue*, 1995.)

Miten siis kohti avarampaa kasteteologiaa? Kysymyksiä, kommentteja...

